

EHDOTUS ELÄKKEENSAAJAN ASUMISTUEN HOITOMENONORMEIKSI JA ASUMISMENOJEN ENIMMÄISMÄÄRIKSI VUODELLE 2023

1 Ehdotus hoitomenonormeiksi vuonna 2023

1.1 Säännökset

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 9 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään laissa tarkoitetuista omakotitalon asumismenoista sekä niistä lämmityskustannuksina hyväksyttävistä asumismenoista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja vedestä aiheutuvista kustannuksista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja joita asumistuen hakija ei maksa erillisenä kiinteänä vesimaksuna.

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 54 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain 9 §:n 4 momentissa tarkoitettua lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua keskimääräisiä asumismenoja enintään asumismenojen muutosta vastaavasti.

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista vuonna 2022 (1039/2021) on annettu 25 päivänä marraskuuta 2021 ja se on voimassa vuoden 2022 loppuun.

1.2 Ehdotus eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormiksi

Vuoden 2012 alusta lukien eläkkeensaajan asumistukeen on sovellettu lämmitystavasta riippumatta samaa keskuslämmitystalojen lämmitysnormia kaikissa taloissa. Ukrainan sodan ja epävakaa maailmantilanteen aiheuttaman energiakriisin johdosta energian hinta on noussut merkittävästi. Lämmitysnormia lämmitysryhmässä 1 ehdotetaan korotettavaksi 57 prosentilla vuoden 2022 arvosta vuodelle 2023. Lämmitysryhmän 1 lämmitysnormi nousee korotuksen johdosta 0,75 euroa. Lämmitysnormi ryhmässä 2 ja 3 määritellään lisäämällä edellisen vuoden normiin vastaava 0,75 euron korotus.

Eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormit olisivat vuonna 2023 seuraavat:

	2022	Ehdotus 2023, €/m ² /kk
Lämmitysryhmä I	1,32	2,07
Lämmitysryhmä II	1,45	2,20
Lämmitysryhmä III	1,60	2,35

Asunnon pinta-alaksi hyväksytään lämmityskustannuksia laskettaessa yksin asuvilla tuensaajilla enintään 70 neliometriä. Tätä pinta-alaa korotetaan 15 neliometrillä asunnossa asuvan puolison osalta.

Lämmitysnormin rahamäärää korotetaan mukaan 30 prosenttia, jos rakennus on valmistunut tai perusparannettu ennen vuotta 1974.

1.3 Kuntaliitokset ja lämmitysryhmän muutos

Vuodenvaihteessa 2022–2023 ei ole lainkaan kuntaliitoksia, joten asetuksessa määriteltäviin kuntaryhmiin ehdoteta muutoksia.

1.4 Ehdotus eläkkeensaajan asumistuen vesikustannusnormiksi

Vesikustannusnormi on vuonna 2022 ollut 30,05 euroa kuukaudessa henkilöä kohti. Eläkkeensaajan asumistuen vesikustannusnormia ehdotetaan korotettavaksi kansaneläkeindeksin nousua vastaavasti eli 7,8 %. Korotuksen jälkeen normi olisi 32,40 euroa kuukaudessa henkilöä kohti vuonna 2023.

2022	Ehdotus 2023, €/hlö/kk
30,05	32,40

1.5 Ehdotus eläkkeensaajan asumistuen kunnossapitonormiksi

Omakotitaloissa sovellettava kiinteistökohtainen kunnossapitonormi on 44,37 euroa kuukaudessa vuonna 2022. Kunnossapitonormia ehdotetaan korotettavaksi kansaneläkeindeksin nousun mukaisesti eli 7,8 %. Korotuksen jälkeen normi olisi 47,84 euroa kuukaudessa.

2022	Ehdotus 2023, €/hlö/kk
44,37	47,84

Kunnossapitonormin rahamäärää korotetaan voimassaolevan asetuksen mukaisesti 30 prosentilla, jos rakennus on valmistunut tai perusparannettu ennen vuotta 1974.

2 Ehdotus huomioon otettavien asumismenojen enimmäismääräksi vuonna 2023

2.1 Säännökset ja käytäntö

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään asumistukea laskettaessa huomioon otettavista asumismenojen enimmäismääristä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella.

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 54 §:n 2 momentin mukaan asumismenojen enimmäismäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään. Lisäksi valtioneuvosto tarkistaa vuosittain asetuksella asumismenojen enimmäismäärät siten, että ne vastaavat asumismenojen muutosta.

Vuodelle 2015 asumismenojen enimmäismääriä korotettiin toteutunutta vuokrien nousua vastaavasti 3,2 prosenttia. Vuosina 2016–2017 asumismenojen enimmäismäärät olivat vuoden 2015 tasolla. Vuosille 2018–2021 asumismenojen enimmäismääriä korotettiin asumismenojen nousua vastaavasti. Vuodelle 2022 asumismenojen enimmäismääriä korotettiin kansaneläkeindeksin nousua vastaavasti.

2.2 Ehdotus eläkkeensaajan asumismenojen enimmäismääräksi vuodelle 2023

Kansaneläkelaitoksen asumistukitilastojen mukaan päävuokra-asunnossa asuvien eläkkeensaajien vuokrat ovat syyskuusta 2021 syyskuuhun 2022 nousseet keskimäärin 1,4 prosenttia. Eläkkeensaajan asumistuessa käytettävä kansaneläkeindeksin pisteluku puolestaan nousee 7,8 prosenttia.

Kansaneläkeindeksin pisteluvun muutoksen ollessa asumismenojen muutosta suurempi, hyväksyttäviä enimmäismääriä ehdotetaan korotettavaksi kansaneläkeindeksin muutosta vastaavasti eli 7,8 prosenttia. Korotus olisi voimassa oleviin asumismenonormeihin verrattuna I kuntaryhmässä 1,20 euroa, II kuntaryhmässä 1,10 euroa ja III kuntaryhmässä 0,97 euroa neliöltä kuukaudessa, kun neliömääränä käytetään yksin päävuokra-asunnossa asuvien asumistukea saavien vuokra-asuntojen keskipinta-alaa 46,8 neliometriä.

Hyväksyttävien asumismenojen vuotuiset enimmäismäärät (euroa vuodessa) olisivat vuonna 2023 seuraavat:

Asunnon sijainti	2022	Ehdotus 2023, €/v
I Kuntaryhmä		
Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa	8 613	9 287
II Kuntaryhmä		
Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kerava, Kirkko-nummi, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Nurmijärvi, Oulu, Pori, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Tampere, Turku, Tuusula, Vaasa ja Vihti	7 921	8 541
III Kuntaryhmä		
Muut kunnat	6 949	7 493

2.3 Yhteismajoituksessa asuvien keskimääräiset asumismenot

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 9 §:n 5 momentin mukaan ilman vaki-naista asuntoa olevan hakijan asumismenot voidaan ottaa huomioon yhteismajoituksissa asuvien henkilöiden keskimääräisten asumismenojen mukaisina. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, miten yhteismajoituksessa asuvien henkilöiden asumismenot lasketaan.

Yhteismajoituksessa asuvien henkilöiden keskimääräisiksi asumismenoiksi on vuodesta 2008 vahvistettu 35 prosenttia 2.2 kohdan mukaisista I kuntaryhmässä eli pääkaupunkiseudulla sovellettavista asumismenojen enimmäismääristä. Vuodelle 2023 yhteismajoituksessa asuvien keskimääräiset asumismenot ehdotetaan määriteltäviksi vastaavalla tavalla. Yhteismajoituksessa asuvien keskimääräiset asumismenot olisivat siten 3 250 euroa vuodessa, missä olisi nousua 235 euroa viime vuoteen verrattuna. Ehdotettu määrä vastaa noin 8,9 euron suuruista vuorokausiveloitusta. Loka-kuussa 2022 yhteismajoituksessa asuvia asumistuensaajia ei ollut yhtään.

3 Vaikutukset

Uudet normit vaikuttavat tuensaajien asumistukeen vasta sen jälkeen, kun heidän tukensa seuraavan kerran tarkistetaan. Normaalin tarkistusrytmin ollessa kaksi vuotta, ei muutos ehdi vaikuttaa kaikkien saajien tukiin vielä ensimmäisenä vuonna. Kuitenkin tuleva lämmitysnormin korotus on niin iso, että se aiheuttaa tuensaajalle tarkistuksen asumismenojen huomattavan muutoksen kautta. Jokainen kunnossapitonormin saaja on myös lämmitysnormin saaja, joten myös nämä tulevat tarkistukseen täysimääräisesti heti ensimmäisenä vuonna.

Eläkkeensaajien asumistuen menot rahoitetaan kokonaan valtion varoista. Asumismenojen hyväksyttävien enimmäismäärien korotuksen arvioidaan lisäävän valtion menoja noin 27,6 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2023 tästä lisäyksestä arvioidaan toteutuvan noin 16,6 miljoonaa euroa.

Hoitomenonormien tarkistusten kustannusvaikutus olisi yhteensä noin 4,8 miljoonaa euroa vuodessa. Lämmitysnormin korotuksesta aiheutuva kustannusvaikutus on noin 4 miljoonaa euroa vuodessa. Vesinormin korotuksesta aiheutuva kustannusvaikutus on noin 0,8 miljoonaa euroa vuodessa, joka on huomioitu vuosittaisissa kustannusarvioissa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä Kansaneläkelaitoksen tekemien laskelmien pohjalta. Asetusluonnosta ei ole muutosten vähäisyyden vuoksi tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Valtioneuvoston asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023 ja se olisi voimassa vuoden 2023 loppuun.